

Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD.

(* 25. 02. 1964 – † 26. 05. 2025)

gréckokatolícky kňaz, cirkevný historik, pedagóg, dekan fakulty

Peter Šturák sa narodil 25. februára 1964 v Košiciach. Základy svojho vzdelania nadobudol v rokoch 1970 až 1979 v Krajnej Poľane (okr. Svidník) a v Lomnom (okr. Stropkov). V ďalších štúdiách pokračoval na gymnáziu v Stropkove, ktoré absolvoval v rokoch 1979 – 1983. Po úspešnom ukončení gymnaziálnych štúdií bol v roku 1983 prijatý na Cyrilometodskú bohosloveckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave. Po absolvovaní teologických štúdií bol za kňaza ordinovaný 19. júna 1988 v Prešove biskupom Mons. Slavomírom Miklovšom, diecéznym biskupom križevským zo Záhrebu. Následne ako správca farnosti pôsobil v rokoch 1988 – 1999 v obci Torysky (okr. Levoča). Jeho druhou farnosťou bola farnosť Sabinov, kde pôsobil od 1. augusta 1999 až do 31. augusta 2004. V roku 2001 bol menovaný okresným dekanom (protopresbyterom) sabinovského dekanátu.

Popri pastoračnej činnosti absolvoval v rokoch 1995 – 1999 doktorandské štúdium na PAT v Krakove (dnes UPJPII. – Uniwersytet Papieski Jana Pawła II.) v odbore cirkevné dejiny. V roku 1997 obhájil licenciátnu prácu na tému *Otec biskup Pavol Gojdič* a o dva roky neskôr ukončil doktorské štúdium s obhajobou práce *Dejiny Gréckokatolíckej cirkvi v Československu v rokoch 1945 – 1989*.

V máji roku 2003 sa habilitoval na Katolíckej univerzite v Ružomberku v odbore Katolícka teológia. Téma jeho habilitačnej práce bola *Prenasledovanie Gréckokatolíckej cirkvi totalitným systémom*. Dňa 23. marca 2005 úspešne absolvoval konanie na vymenovanie za profesora na KU v Ružomberku. Za vysokoškolského profesora bol menovaný prezidentom SR Ivanom Gašparovičom 29. novembra 2005.

Od akademického roku 1996/1997 začal prednášať cirkevné dejiny a dejiny gréckokatolíckej cirkvi na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte UPJŠ, resp. PU v Prešove. V rokoch 2003 – 2007 viedol Katedru cirkevných dejín GBF PU. V období rokov 2004 – 2007 pôsobil ako prorektor pre zahraničné vzťahy Prešovskej univerzity v Prešove. Od 1. júla 2007 do 30. júna 2015 a od 1. septembra 2015 do 30. júna 2023 zastával pozíciu dekana Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove.

Profesor Peter Šturák bol tiež členom viacerých akademických a stavovských rád, komisií a inštitúcií. Bol dlhoročným členom pracovnej skupiny Akreditačnej komisie – poradného orgánu vlády Slovenskej republiky pre oblasť teologických vied, členom Vedeckej rady Prešovskej univerzity, Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU, Teologickej fakulty KU

a Pedagogickej fakulty KU v Ružomberku. Bol tiež členom Historickej spoločnosti pri SAV, člen Spoločnosti pre Katolícku teológiu (SSKT a ESCT), člen Kolégia dekanov katolíckych teologických fakúlt strednej a východnej Európy, člen Slovenskej biblickej spoločnosti, člen Komisie pre klérus pri KBS. Svoju zanosť pre históriu gréckokatolíckej cirkvi a jej mučeníkov naplno preukázal ako člen Historicko-archivistickej komisie v beatifikačnom procese s biskupmi Pavlom Petrom Gojdičom OSBM a ThDr. Vasilom Hopkom, ktorý začal v roku 1998 a ukončil sa slávnostnou beatifikáciou biskupa P. Gojdiča v Ríme 4. novembra 2001, resp. 14. septembra 2003 biskupa V. Hopka v Bratislave.

Bol tiež členom viacerých rád a komisií Prešovského gréckokatolíckeho arcibiskupstva, napr. Presbyterskej rady, Kolégia konzultorov, Komisie pre permanentnú kňazskú formáciu, zastával pozíciu cirkevného cenzora. Bol tiež dlhoročným členom Rady KBS pre výchovu, vzdelanie a kultúru, sekcia pre vedu a Komisie pre klérus pri KBS. V rokoch 2013 – 2023 bol protopresbyterom personálneho dekanátu na GTF PU v Prešove. Za svoju činnosť mu bol udelený titul arcidekana (r. 2001), protojereja (r. 2008) čím získal aj právo nosiť zlatý kríž a nábedník. V roku 2011 mu bol Svätou stolicou udelený čestný titul Monsignore. V roku 2022 mu prešovský arcibiskup a metropolita Mons. Ján Babjak SJ, PhD. udelil titul mitroformného protojereja.

Dňa 28. októbra 2014, potom čo bola GTF PU v Prešove Kongregáciou pre katolícku výchovu Svätej stolice v Ríme schválená za cirkevnú fakultu, bol prof. Peter Šturák touto kongregáciou ustanovený za jej prvého dekana.

Prof. Peter Šturák bol viackrát ocenený aj na akademickej pôde. V rokoch 2010, 2013 a 2018 mu bola udelená Cena rektora Prešovskej univerzity v Prešove. Za zásluhy o šírenie dobrého mena a rozvoj Prešovskej univerzity mu bola v roku 2015 udelená bronzová medaila, v roku 2014 strieborná medaila a v roku 2018 Zlatá medaila Prešovskej univerzity. Prof. Peter Šturák sa výraznou mierou zaslúžil za rozsiahlu rekonštrukciu budovy Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá prebehla v rokoch 2010 – 2013.

V roku 2014 bol tiež ocenený Žilinskou univerzitou, kedy sa stal nositeľom Pamätnej medaily Fakulty humanitných štúdií Žilinskej univerzity. V roku 2021 bol ocenený Pamätnou medailou Teologickej fakulty Jihočeskej univerzity v Českých Budějoviciach. V roku 2016 mu Ústav pamäti národa v Bratislave udelil významnú Cenu za prínos pre zachovanie pamäti národa.

Tento výpočet ocenení a aktivít Mons. prof. Petra Šturáka zďaleka nie je úplný. Počas dlhoročnej pedagogickej a vedecko-výskumnej práce publikoval vyše 250 publikačných domácich a zahraničných výstupov, od vedeckých monografií až po vedecké a odborné články v mnohých prestížnych časopisoch a zborníkoch. Aktívne vystupoval na desiatkach domácich

a zahraničných konferenciách, či grémiách, viedol, resp. bol členom mnohých vedeckých projektov. Potrebne je spomenúť aj jeho školiteľskú činnosť, úspešne viedol niekoľko desiatok študentov v bakalárskom, magisterskom, ale najmä doktorskom stupni štúdia.

Bol tiež členom vyše desiatich redakčných rád domácich, resp. zahraničných časopisov. V rokoch 2017 – 2025 bol členom komisie Kultúrnej a edukačnej grantovej agentúry MŠVVaM SR (KEGA).

Hlavnou oblasťou profesijného záujmu prof. P. Šturáka boli dejiny Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, predovšetkým dejiny tejto cirkvi v 20. storočí. Bol autorom vysoko citovaných monografií *Pavol Peter Gojdič OSBM – prešovský gréckokatolícky biskup (1926 – 1960)* /r. 1997, 2013/ a *Dejiny Gréckokatolíckej cirkvi v Československu v rokoch 1945 – 1989* (r. 1999, 2008). Špecifikom bádateľskej činnosti prof. Petra Šturáka bolo predstavenie utrpenia Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, resp. v Československu po komunistickom prevzatí moci v roku 1948. Bol spoluautorom v zahraničí oceňovanej monografie *Christian churches in post-communist Slovakia: current challenges and opportunities* (r. 2012). V mnohých ďalších publikáciách predstavil neľahké osudy gréckokatolíckych biskupov, kňazov a ich rodín, ako aj veriacich v totalitnej dobe komunistického režimu. Zo všetkých možno spomenúť aspoň tieto: *The legacy of the Greek catholic leading personalities and martyrs in Slovakia and their contribution for the building up of a free Slovak society* (r. 2016), *Liquidation of the greek-catholic church in Czechoslovakia in 1950`s* (r. 2009), *Utrpení řeckokatolíckých kněží a jejich rodin v době jejich nuceného pobytu v Čechách v kontextu pronásledování řeckokatolícké církve v letech 1950 – 1968* (r. 2013), *Przesladowanie Kosciola greckokatolickiego na Slowacji przez totalitarny rezim* (r. 2005), *Katakombálna Gréckokatolícka cirkev na Slovensku* (r. 2004), či titul *Prenasledovanie Cirkvi na Slovensku totalitným systémom* (r. 2003).

Súkromný život prof. Petra Šturáka napĺňala manželka Gabriela a ich tri deti: Peter, Dávid a Anna Mária. Obaja synovia sú tiež gréckokatolíckymi kňazmi.

Prof. Peter Šturák bol gréckokatolíckym kňazom a vysokoškolským pedagógom, ktorý sa svojou húževnatosťou, náročnosťou k sebe samému, obdivuhodnou chuťou po poznaní a poctivou každodennou prácou, stal pre všetkých svojich spolupracovníkov vzorom a často aj hnacím motorom v ďalšej práci. V mene GTF PU v Prešove je potrebné vysloviť uznanie **Mons. prof. ThDr. Petrovi Šturákovi, PhD.** za jeho angažovanosť a plodnú prácu v prospech slovenskej akademickej komunity, v prospech Gréckokatolíckej teologickej fakulty, gréckokatolíckej cirkvi a vlastne celej našej spoločnosti. Svojim prístupom, otvorenosťou, zapálením sa pre dobro oslovil mnohých našich študentov a pedagógov. Patrí mu za to naša vrelá úcta a vďaka.